

หลักเกณฑ์พื้นฐานในการคัดแยกและเก็บกักมูลฝอยภายในอาคารสำนักงาน

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์พื้นฐานในการคัดแยกและเก็บกักมูลฝอยภายในอาคารสำนักงาน (Criteria and Requirements of Source Separation and Storage for Office Building) สำหรับให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งผู้ที่สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางหรือข้อกำหนดขั้นต่ำ (Minimum Requirement) ในการคัดแยกและเก็บกักมูลฝอยภายในอาคารสำนักงาน จึงออกประกาศไว้ดังรายละเอียดนี้

๑. ในประกาศนี้

“มูลฝอย” (Solid Waste) หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยอันตรายจากชุมชน ยกเว้นสิ่งปฏิภูลและวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

“มูลฝอยย่อยสลาย” (Compostable Waste) หมายความว่า มูลฝอยที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น

“มูลฝอยรีไซเคิล” (Recyclable Waste) หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ หมายความว่า มูลฝอยมูลฝอยบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ โดยการนำมาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือใช้สำหรับผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น แก้ว กระดาษ กระบองเครื่องดื่ม กล่องเครื่องดื่มยูเอชที เศษพลาสติก เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์ เป็นต้น

“มูลฝอยอันตราย” (Hazardous Waste) หมายความว่า มูลฝอยที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนด้วยสิ่งใด ๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดอันตรายหรือมีคุณสมบัติที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชน

“มูลฝอยทั่วไป” (General Waste) หมายความว่า มูลฝอยประเภทอื่นนอกเหนือจากมูลฝอยย่อยสลาย มูลฝอยรีไซเคิล และมูลฝอยอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร พอลิเอทิลีนเปื้อนอาหาร เป็นต้น

“วัสดุรีไซเคิล” หมายความว่า วัสดุเหลือใช้หรือวัสดุใช้แล้วที่มีศักยภาพในการใช้แทนวัตถุดิบใหม่ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์

“การเก็บกักมูลฝอย” หมายความว่า การนำมูลฝอยที่ผ่านการคัดแยกมาใส่ในภาชนะรองรับมูลฝอย และนำไปเก็บในสถานที่ที่จัดเตรียมไว้จนกว่าจะมีปริมาณมากพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

“กระดาษคุณภาพสูง” (High-Grade Paper) หมายถึง หัวจดหมาย กระดาษทำสำเนาแบบแห้ง กระดาษสำหรับธุรกิจเบ็ดเตล็ด กระดาษสำหรับเขียน กระดาษสำหรับพิมพ์ สมุดฉีก กระดาษสำหรับ

พิมพ์จากคอมพิวเตอร์ และการ์ด ซึ่งมักจะจำหน่ายในรูปกระดาษขาว สิ่งพิมพ์คอมพิวเตอร์ และการ์ด ซึ่งแบ่งระดับโดยอุตสาหกรรมมูลฝอยกระดาษ

๒. หลักเกณฑ์ด้านการคัดแยกมูลฝอยในอาคารสำนักงาน

ราชการส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบด้านการจัดการมูลฝอย ควรส่งเสริมให้ในอาคารสำนักงาน มีการดำเนินการคัดแยกมูลฝอยภายในอาคารสำนักงาน โดยวิธีการดังนี้

๒.๑ จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลเพื่อให้ความรู้ ประกอบด้วย เหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีการ และประเภทการคัดแยก ต่อพนักงานเพื่อจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการคัดแยกมูลฝอยของตน ซึ่งต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ จัดให้มีการอบรมด้านการคัดแยกมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะให้แก่พนักงาน เพื่อให้พนักงานมีความรู้ รวมทั้งวิธีการคัดแยกมูลฝอยเพื่อเพิ่มมูลค่า เพื่อให้พนักงานร่วมมือในการคัดแยกมูลฝอยอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๒.๓ รมรงค์ประชาสัมพันธ์ให้พนักงานคัดแยกมูลฝอยเพื่อให้ง่ายต่อการรีไซเคิล รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกประเภทมูลฝอยให้ถูกต้อง เช่น การประกวดการคัดแยกมูลฝอยเพื่อชิงรางวัล เป็นต้น

๒.๔ คัดแยกมูลฝอยรีไซเคิล โดยอย่างน้อยควรแยกมูลฝอยรีไซเคิลเป็นสองประเภทหรือสามารถแยกประเภทได้มากกว่านี้ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้วางแผนในการดำเนินการ โดยให้คัดแยกเป็นกระดาษคุณภาพสูง และวัสดุรีไซเคิลอื่น ๆ ที่เกิดจากการใช้งานในสำนักงานออกจากมูลฝอยประเภทอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการนำกลับมาใช้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจดำเนินการโดย

๒.๔.๑ แยกทิ้งที่โต๊ะทำงานเป็นส่วนตัว

๒.๔.๒ แยกมูลฝอยรีไซเคิลส่วนกลาง โดยจัดวางให้ภาชนะรองรับอยู่ในจุดที่เหมาะสม และจัดให้มีผู้ควบคุมดูแลตามความเหมาะสม ทั้งนี้ สถานที่รวบรวมและความถี่ในการรวบรวม ขึ้นอยู่กับขนาดของสำนักงาน

๒.๕ คัดแยกมูลฝอยอันตราย เช่น ตลับหมึกพิมพ์ที่ใช้แล้ว ถ่านไฟฉาย หลอดไฟลูออเรสเซนต์ กระป๋องสีสเปรย์ ฯลฯ ออกจากมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยย่อยสลาย และมูลฝอยรีไซเคิล โดยมีการจัดเก็บแยกประเภทออกเป็นสัดส่วนเฉพาะ และติดฉลากกำกับเพื่อความปลอดภัย

๒.๖ ในกรณีที่มีการอนุญาตให้เจ้าหน้าที่สามารถนำอาหารเข้ามารับประทานภายในอาคาร หรือมีโรงอาหารภายในอาคาร ให้คัดแยกเศษอาหารที่เหลือ รวมถึงมูลฝอยย่อยสลายอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปใช้เป็นอาหารสัตว์ หรือนำไปทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น แต่ในกรณีที่ไม่สามารถหาทางในการนำไปใช้ประโยชน์ได้ให้ประสานส่งให้ราชการส่วนท้องถิ่นรับไปจัดการต่อ

๒.๗ คัดแยกมูลฝอยทั่วไปที่เหลือจากการคัดแยกมูลฝอยรีไซเคิล มูลฝอยอันตราย และมูลฝอยย่อยสลาย และหาสถานที่เก็บกักเพื่อรอส่งให้ราชการส่วนท้องถิ่นรับไปจัดการต่อ

๓. หลักเกณฑ์ด้านการเก็บกักมูลฝอยในอาคารสำนักงาน

ราชการส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบด้านการจัดการมูลฝอย ควรส่งเสริมให้ในอาคารสำนักงาน มีการดำเนินการเก็บกักมูลฝอยภายในอาคารสำนักงาน โดยวิธีการดังนี้

๓.๑ ติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงบริเวณที่เก็บกระดาษ วัสดุรีไซเคิลอื่น ๆ และวัสดุไวไฟ และควรเก็บไว้ในที่ที่มีการระบายอากาศที่ดี

๓.๒ เอกสารที่เป็นความลับของทางราชการหรือของหน่วยงาน ต้องมีการทำลายก่อนการเก็บรวบรวมขนส่ง โดยมีการจัดเก็บและขนส่งไว้ต่างหากจากกระดาษเอกสารอื่น ๆ

๓.๓ เก็บกักวัสดุรีไซเคิลแต่ละประเภทที่ทำการคัดแยกแล้วในภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภท เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

๔. ลักษณะของภาชนะที่ใช้เก็บรวบรวมมูลฝอย ควรมีลักษณะดังนี้

๔.๑ แข็งแรง ทนทาน ผลิตจากวัสดุที่ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป เช่น วัสดุที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นต้น

๔.๒ ได้รับการออกแบบให้มีฝาปิดสามารถป้องกันน้ำฝน แมลงวัน หนู แมว สุนัขและสัตว์อื่น ๆ ที่เป็นสัตว์พาหะนำโรคมะเร็งหรือเชื้อจุลินทรีย์มูลฝอยได้

๔.๓ ชิ้นส่วนต่าง ๆ สามารถถอดประกอบได้ง่าย เพื่อความสะดวกในการถ่ายเทมูลฝอยและล้างทำความสะอาด

๔.๔ ทำจากวัสดุที่ทนต่อการกัดกร่อน และไม่เป็นสนิม

๔.๕ มีน้ำหนักเบาและมีขนาดพอเหมาะ เพื่อความสะดวกต่อการเคลื่อนย้ายและถ่ายเทมูลฝอย

๔.๖ มีขนาดความจุเพียงพอสำหรับมูลฝอยบริเวณนั้น ๆ

๔.๗ หากเป็นถังหรือถุงพลาสติก ควรผลิตจากพลาสติกใช้แล้ว ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ โดยน้ำหนัก

๔.๘ ไม่มีสารพิษ (Toxic Substances) เป็นส่วนประกอบ และกรณีใช้สารเติมแต่งให้มีปริมาณในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้งาน

๔.๙ รูปแบบของถุงบรรจุมูลฝอยควรมีสีหรือสัญลักษณ์ตามประเภทของมูลฝอยที่จะนำมาบรรจุตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ทางวิชาการเกี่ยวกับคุณลักษณะของถุงพลาสติกใส่มูลฝอยและที่รองรับมูลฝอยแบบพลาสติกที่ใช้ในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ถุงสีเขียวหรือกรณีที่ใช้ถุงสีอื่นต้องคาดแถบสีเขียว ขนาดที่เหมาะสมไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายและสามารถมองเห็นได้ชัดเจนไว้กลางถุง และ/หรือผูกมัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกหรือวัสดุสีเขียว ทั้งนี้จะต้องไม่ใช่ถุงสีน้ำเงิน สีเหลือง และสีส้ม สำหรับใช้รวบรวมมูลฝอยย่อยสลายหรือมูลฝอยที่เน่าเสียได้ง่าย สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เป็นต้น

(๒) ถุงสีเหลืองหรือกรณีที่ใช้ถุงสีอื่นต้องคาดแถบสีเหลือง ขนาดที่เหมาะสมไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายและสามารถมองเห็นได้ชัดเจนไว้กลางถุง และ/หรือผูกมัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกหรือวัสดุสีเหลือง ทั้งนี้จะต้องไม่ใช่ถุงสีน้ำเงิน สีเขียว และสีส้ม สำหรับใช้รวบรวมมูลฝอยรีไซเคิลหรือมูลฝอยที่สามารถนำมาขายได้ เช่น แก้ว กระจาด พลาสติก โลหะ อะลูมิเนียม เป็นต้น

(๓) ถุงสีส้มหรือกรณีที่ใช้ถุงสีอื่นต้องคาดแถบสีส้ม ขนาดที่เหมาะสมไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายและสามารถมองเห็นได้ชัดเจนไว้กลางถุง และ/หรือผูกมัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกหรือวัสดุสีส้ม ทั้งนี้จะต้องไม่ใช่ถุงสีน้ำเงิน สีเขียว และสีเหลือง สำหรับใช้รวบรวมมูลฝอยอันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระจกสีสเปร์ย กระจกยาฆ่าแมลง ภาชนะบรรจุสารอันตรายต่าง ๆ เป็นต้น

(๔) ถุงสีน้ำเงินหรือกรณีที่ใช้ถุงสีอื่นต้องคาดแถบสีน้ำเงิน ขนาดที่เหมาะสมไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายและสามารถมองเห็นได้ชัดเจนไว้กลางถุง และ/หรือผูกมัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกหรือวัสดุสีน้ำเงิน ทั้งนี้จะต้องไม่ใช่ถุงสีเขียว สีเหลือง และสีส้ม สำหรับใช้รวบรวมมูลฝอยทั่วไปหรือมูลฝอยที่ย่อยสลายยาก ไม่มีพิษและไม่คุ้มค่าสำหรับการรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร พอลียูรีเทนอาหาร เป็นต้น

๔.๑๐ รูปแบบของถังรองรับมูลฝอยควรมีสีหรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับประเภทของมูลฝอยที่จะนำมาบรรจุตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ทางวิชาการเกี่ยวกับคุณลักษณะของถุงพลาสติกใส่มูลฝอยและที่รองรับมูลฝอยแบบพลาสติกที่ใช้ในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ถังสีเขียวหรือกรณีใช้ถังสีอื่น ให้ทาสีหรือคาดแถบสีเขียวนาขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายไว้บนถังในจุดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่เกิน ๑๕ เมตร ทั้งนี้จะต้องไม่ใช่ถังสีน้ำเงิน สีเหลือง และสีส้ม สำหรับรองรับมูลฝอยย่อยสลายหรือมูลฝอยที่เน่าเสียได้เร็ว ซึ่งสามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เป็นต้น

(๒) ถังสีเหลืองหรือกรณีใช้ถังสีอื่น ให้ทาสีหรือคาดแถบสีเหลืองขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายไว้บนถังในจุดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่เกิน ๑๕ เมตร ทั้งนี้จะต้องไม่ใช่ถังสีส้ม สีน้ำเงิน และสีเขียว สำหรับรองรับมูลฝอยรีไซเคิลหรือมูลฝอยที่สามารถนำมาขายได้ เช่น แก้ว กระจาด พลาสติก โลหะ และอะลูมิเนียม เป็นต้น

(๓) ถังสีส้มหรือกรณีใช้ถังสีอื่น ให้ทาสีหรือคาดแถบสีส้มขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายไว้บนถังในจุดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่เกิน ๑๕ เมตร ทั้งนี้จะต้องไม่ใช่ถังสีน้ำเงิน สีเขียว และสีเหลือง สำหรับรองรับมูลฝอยอันตราย เช่น ขวดยา กระจกสีสเปร์ย ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ กระจกยาฆ่าแมลง เป็นต้น

(๔) ถังสีน้ำเงินหรือกรณีใช้ถังสีอื่น ให้ทาสีหรือคาดแถบสีน้ำเงิน ขนาดที่เหมาะสม ไม่หลุดหรือลอกออกได้ง่ายไว้บนถังในจุดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่เกิน ๑๕ เมตร ทั้งนี้จะต้องไม่ใช่ถังสีเขียว สีเหลือง และสีส้ม สำหรับรองรับมูลฝอยทั่วไปหรือมูลฝอยที่ย่อยสลายได้ยาก ไม่เป็นพิษและไม่คุ้มค่าสำหรับการรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร พอลียูรีเทนอาหาร เป็นต้น

(๕) รูปแบบหรือลักษณะอื่น ๆ ของภาชนะรองรับมูลฝอยให้เป็นไปตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องหลักเกณฑ์ทางวิชาการเกี่ยวกับคุณลักษณะของถุงพลาสติกใส่มูลฝอยและที่รองรับมูลฝอยแบบพลาสติกที่ใช้ในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

๕. ลักษณะเฉพาะของภาชนะที่ใช้เก็บกักมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ อย่างน้อยควรมีคุณลักษณะดังนี้

๕.๑ ควรสร้างจากวัสดุที่มีคุณสมบัติต้านทานการกัดกร่อน และไม่ดูดซึมน้ำ ไขมัน และน้ำมัน เช่น ต้องไม่มีการรั่วไหล ทั้งด้านข้าง รอยต่อ และฐาน ทนทานต่อการใช้งานในอนาคต โดยไม่เป็นสนิม แตกร้าว หรือเสียรูป ภายในภาชนะจะต้องเรียบเสมอกัน ไม่มีส่วนที่ยื่นออกมา หรือมีรอยต่อตะปุ่มตะป่ำ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความสะอาด และการเทมูลฝอยออก ภายนอกจะต้องปลอดภัยต่อการจับถือโดยไม่แตกร้าว ไม่เป็นรู หรือมีผิวขรุขระ ภาชนะจะต้องถูกจัดวางอย่างมั่นคง ได้ระดับ ผิวหน้าระบายน้ำได้ดี และเพียงพอต่อมูลฝอยทั้งหมดในการควบคุมความสะอาดและป้องกันการรั่วไหล

๕.๒ ควรมีน้ำหนักไม่เกิน ๓๐ กิโลกรัม ปริมาตรไม่เกิน ๑๐๐ ลิตร ยกเว้นแบบที่มีล้อเลื่อนที่ใช้รถเก็บขนมูลฝอยช่วยในการเทมูลฝอย ภาชนะจะต้องเป็นทรงกระบอกหรือทรงสี่เหลี่ยมที่ส่วนบนกว้างกว่าส่วนล่าง เพื่อง่ายแก่การเทมูลฝอยออก ภาชนะควรมีที่จับสองอัน อยู่คนละด้านกัน มีฝาปิดมิดชิดและแน่นหนา เพื่อป้องกันน้ำขังและสัตว์พาหะนำโรค ควรมีขาตั้ง และออกแบบอย่างดีเพื่อไม่ให้เกิดการเอียงหรือล้มคว่ำ

๕.๓ ภาชนะที่ใช้เก็บกักมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ที่ใช้เครื่องจักรในการเท จะต้องถูกออกแบบมาแบบป้องกันการหกและรั่วไหล ระหว่างการเก็บรวบรวม และขนส่ง ภาชนะจะต้องทำความสะอาดได้ง่าย รวมทั้งง่ายต่อการทิ้งมูลฝอยและเทมูลฝอยออกโดยแรงโน้มถ่วงหรือโดยเครื่องจักร และเหมาะสมต่อรถเก็บขนมูลฝอยทั้งในแง่ของขนาดและน้ำหนัก

๕.๔ ควรทำความสะอาดภาชนะรองรับมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันสัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งลดความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมมูลฝอย